ॐ

संस्कृतभारती (उत्तरतमिळ्नाडु)

पत्राचारद्वारा संस्कृतम्

परीक्षा – कोविदः

कालावधिः - होरात्रयम् अङ्काः – 100

कटकमासः - शोभकृत्संवत्सरः ५१२४ जूलै – 2023

॥ आ नो भद्राः क्रतवो यन्तु विश्वतः ॥ - *ऋग्वेदः*

NAME**:

****The name written in the answer sheet will be used while preparing Certificates**

2. REGISTRATION #:

3. MOBILE #:

4. AREA OF RESIDENCE:

(Location furnished at the time of course registration)

5. EXAM CENTRE:

(Location where you are writing the exam)

6. COURSE:

[Pravesha / Parichaya / Shiksha / Kovida / Bhasha Sopanam (GSK 2) / Gita Sopanam (GSK3) / Gita Pravesha (GSK4-Sem 1) / Gita-Pravesha (GSK 4 - Sem 2]

प्रथम: भाग: (उत्तराणि अत्रैव लिखत ।)

।. (क) समासविग्रहं कृत्वा समासनाम लिखत (दशानाम्) । (10)

निष्कलङ्कम्, सार्थकजीवनम्, इक्षुचापः, ईश्वरकृपा, उन्नतवृक्षः, ऊर्जितचित्ता, ऋग्वेदः, पादपः, एकीकृत्य, कविकोकिलः, सहस्रनाम, पाणिपादम्, अष्टाध्यायी, ज्ञानबलम्, कृतपुण्याः

विग्रहवाक्यम्	समासनाम
१) _____	_____
२) _____	_____
३) _____	_____
४) _____	_____
५) _____	_____
६) _____	_____
७) _____	_____
८) _____	_____
९) _____-	_____
(१०) _____-	_____

(ख) यथोचितं समासं कृत्वा समासनाम च लिखत (पञ्चानाम्) । (5)

१) दशानां श्लोकानां समाहाररूपेण विरचितस्य आदिशङ्करस्तोत्रस्य नाम किम्?

२) मम गृहे संस्कृतवर्गः शनिवासरे शनिवासरे भवति ।

३) पितमहः पुत्रान् च पौत्रान् च उपदिष्टवान् ।

४) न विद्यते धनं यस्य सः उद्योगम् अन्विच्छति ।

५) जपा इति पुष्पम् अतिसुन्दरं भवति ।

६) कुमारः देवानां सेनायाः पतिः अभवत् ।

७) पञ्च मुखानि यस्य सन्ति तं हनूमन्तं पूजयाम ।

१) _____ _____

२) _____ _____

३) _____ _____-

४) _____ _____-

५) _____ _____-

॥ (क) आवरणे दत्तानां धातूनां णिजन्तं रुपं लिखत । (पञ्चानाम्) (5)

१) पितृव्यः बालकाय कन्दुकं _____ क्रीडार्थं तम् उद्यानं प्रति नीतवान् । (दा)

२) पितामही कथां वदन्ती रुग्णं शिशुम् औषधं _____ । (पा)

३) सस्येभ्यः जलं _____ प्रातःकालः उचितः समयः । (पत्)

४) अभ्याससमये भवती वचनं विस्मरति चेत् चिन्ता मास्तु, अहं _____ । (स्मृ)

५) नारदमुनिः त्रेतायुगे वाल्मीकिं श्रीरामस्य कथां _____ । (श्रु)

६) सः बहुदुःखितः अस्ति । कृपया भवान् कथञ्चित् तं _____। (हस्)

(ख) यथोचितं सन्नन्तपदं / विग्रहवाक्यं वा लिखत ।(पञ्चानाम्) (5)

१) अहं कदाचित् तिरुवण्णामलै नगरं गत्वा गिरिप्रदक्षिणं कर्तुम् इच्छामि । _____

२) अध्ययनात् परं सः न्यायवादी बुभूषुः अस्ति । _____

३) परमेश्वरः ऋषभम् आरोढुम् इच्छुः । _____

४) सः आतपे बहुदूरं चलितवान् । अतः किमपि पिपासति । _____

५) एकतात्म-स्तोत्रं पठतः मम राष्ट्रेतिहासविषये ज्ञातुम् इच्छा अधिका जाता । _____

६) अस्मिन् विषये यदि कस्यापि विवक्षा अस्ति तर्हि इदानीम् उत्तमः अवकाशः । _____

III (क) यथोचितं तद्धितान्त-पदं / विग्रहवाक्यं वा लिखत (सप्तानाम्) । **(7)**

१) गोपालः अतिचतुरः, तथैव गुणवान् च । _____

२) कमलायाः मातामही वैद्या अस्ति । _____

३) श्रीरामेण सह सुमित्रायाः अपत्यं पुमान् अपि वनं गतवान् । _____

४) भाषापठने अनुवादस्य अपेक्षया साक्षात् अवगमनं सुलभ-तरप्/तमप् । _____

५) कालिदासस्य रघुवंश-महाकाव्ये बहुत्र पदानां लालित्यं विलसति । _____

६) अस्माकं भारतदेशे प्रादेशिकानि पर्वाणि बहूनि सन्ति । _____

७) शङ्खानां घोषेण धार्तराष्ट्राणां हृदयानि विदारितानि । _____

८) सः महोदयः भगवद्गीतायाः अनुरागी अस्ति । _____

(ख) पदविवरणं (अन्त-लिङ्ग-विभक्ति-वचनानि / धातु-लकार-पुरुष-प्रत्यय-वचनानि) कुरुत । (द्वयोः) **(2)**

यशोधनः , अन्वगच्छत् , आचारलाजैः , अष्टमूर्तेः

१) ——————————————————————————

२) ——————————————————————————

IV (क) परस्परसम्बद्धान् मेलयत । (5)

१) दशरूपकम्	चम्पूकारः	१) दशरूपकम्	
२) महाभाष्यम्	रघुनाथनायकः	२) महाभाष्यम्	
३)नीलकण्ठदीक्षितः	धनञ्जयः	३) नीलकण्ठदीक्षितः	
४) रामभद्राम्बा	कुलशेखरः	४) रामभद्राम्बा	
५) मुकुन्दमाला	पतञ्जलिः	५) मुकुन्दमाला	

(ख) अधोदत्तानां पदानां गणनाम लिखित्वा लघु-गुरु-चिह्नैः अङ्कयत । (7)

उदाहरणम्	जानकी	_ U _	रगणः
१)	नेच्छति		
२)	पाण्डवः		
३)	मुमोच		
४)	ऐश्वर्यम्		
५)	मृगेन्द्रः		
६)	सरला		
७)	पठत		

(ग) वाक्यं साधु उत असाधु इति लिखत । (4)

१) चम्पूकाव्यस्य एकस्मिन् अध्याये सर्व-पद्यानि समान-छन्दसा एव निबद्धानि भवन्ति ।

_____

२) पाणिनेः पूर्वं संस्कृतव्याकरणग्रन्थाः एव न रचिताः आसन् ।_____

३) बाणभट्टेन रचितं हर्षचरितम् ऐतिहासिकम् अस्ति । _____

४) नाटकेषु अग्निः आहारः जलम् इत्यादीनि न दर्शनीयानि । _____

द्वितीय: भाग: (उत्तरपत्रे उत्तराणि लिखत ।)

(संस्कृतेन / तमिल्भाषया / आङ्लभाषया वा उत्तराणि लिखत ।)

V (क) एकस्य सुभाषितस्य प्रतिपदार्थं तात्पर्यं च लिखत। (5)

१) सुजनो न याति विकृतिं परहितनिरतो विनाशकालेऽपि ।
छेदेऽपि चन्दनतरुः सुरभयति मुखं कुठारस्य ॥

अथवा

२) अधमा धनमिच्छन्ति धनमानौ तु मध्यमाः ।
उत्तमा मानमिच्छन्ति मानो हि महतां धनम् ॥

(ख) एकस्य श्लोकस्य अन्वयरचना-क्रमं, तात्पर्यं च लिखत । (5)

१) ततो मृगेन्द्रस्य मृगेन्द्रगामी वधाय वध्यस्य शरं शरण्यः ।
जाताभिषङ्गो नृपतिर्निषङ्गात् उद्धर्तुमैच्छत् प्रसभोद्धृतारिः ॥

अथवा

२) स नन्दिनीस्तन्यमनिन्दितात्मा सद्वत्सलो वत्सहुतावशेषम् ।
पपौ वसिष्ठेन कृताभ्यनुज्ञः शुभ्रं यशो मूर्तमिवातितृष्णः ॥

Vl (क) वाक्ये प्रयुक्तम् अलङ्कारं सलक्षणं विवृणुत । (एकम्) (3)

१) अभिमन्युः अपि शूरः यथा अर्जुनः ।

अथवा

२) ... मधुर-मधुर-रति-साहस साहस ।
व्रज-युवतीजन-मानस-पूजित ... ॥

(ख) ३-४ वाक्यै: उत्तरं लिखत । (द्वयो:) (6)

१) श्लेषालङ्कारं सोदाहरणं विवृणुत ।

२) 'श्रीवेङ्कटाचलपते तव सुप्रभातम्' इति एकस्य श्लोकस्य पादः । अस्य वर्णान् गणान् च परिशील्य छन्दसः नाम सूत्रं च लिखत ।

३) चम्पूकाव्यानि दक्षिणभारते एव अधिकानि रचितानि इत्यस्य कारणं किं स्यात् ?

VII (**क**) कस्यचित् **ज्योतिषज्ञस्य** विषये ५-६ वाक्यानि लिखत । (3)

(**ख**) **गद्यकाव्यम्** अधिकृत्य ५-६ वाक्यैः लघुटिप्पणीं लिखत । (3)

तृतीय: भाग: (उत्तरपत्रे उत्तराणि लिखत ।)

(संस्कृतेन उत्तराणि लिखत ।)

VIII. **गद्यांशं पठित्वा संस्कृतेन उत्तरं लिखत ।** (7)

महान् धनिकः चिदम्बरः राज्यस्य अङ्गुलीगणनीयेषु वणिक्षु अन्यतमः आसीत् । तस्य कुटुम्बजीवनमपि सुखकरम् एव । किन्तु तस्य जीवने आपदः छाया दृष्टा इदानीम् । व्यापारे नष्टं भवेत्, पत्न्याः कश्चित् रोगः भवेत्, जामातुः दुर्घटना भवेत् इत्येवं विविधाः चिन्ताः सर्वदा तं भारायन्ते स्म। तस्मात् भयादेव वारं वारं सः अन्नदान-क्षेत्राटनादिकं करोति स्म।

तस्मिन् दिने पञ्चसहस्राय जनेभ्यः अन्नदानव्यवस्था कृता आसीत् चिदम्बरेण । कार्यदर्शिना शङ्करेण सह कार्-यानेन मन्दिरं गच्छन् आसीत् ।

चिदम्बरः -"धर्मलिङ्गस्य विषये चिन्ता बाधते माम् । तत् त्रिकोटिरुप्यकाणां विदेशीयं नियोगं सः न अपहरेत् इति भयं मम ।"

शङ्करः - "चिन्ता मास्तु महोदय । अन्नदानं प्राप्य पञ्चसहस्रं जनाः अस्माकम् आशीर्वादं यत् कुर्वन्ति तस्य फलं निश्चयेन भविष्यति ।"

मन्दिरे देवदर्शनात् परम् अन्नदानम् आरब्धम् । पङ्क्तौ कश्चन दृष्टिबाधितः अपि आसीत्, यः मन्दं चलित्वा प्रसादं स्वीकृत्य अपसृतवान् । करुणान्वितः चिदम्बरः तेन सह सम्भाषणं कृतवान् ।तदा सः दृष्टिबाधितः उक्तवान् -"श्रीमन् ! यद्यपि अहम् ईश्वरं द्रष्टुं न शक्नोमि, तथापि सः मां पश्यन् एव अस्ति खलु? तत् पर्याप्तम् । मम उद्योगः अस्ति । विरामदिनेषु मन्दिराणि गत्वा नेत्रदानाय जनान् प्रेरयामि । मम प्रचारस्य प्रभावः अधिकः इति विश्वसिमि" ।

चिदम्बरस्य मानसिक-तरङ्गाणाम् उत्पातः उपशान्तः । "प्रयत्नः अस्माकं, किन्तु फलदाता 'सः' एव । प्रसिद्ध्याकाङ्क्षां विना सत्कार्यं करणीयम् । भवितव्यता बलीयसी" इति निष्कर्षः लब्धः चिदम्बरेण ।

१) चिदम्बरः किमर्थं पुनः पुनः क्षेत्राटनं कृतवान् ? (2)

२) कार्यदर्शी शङ्करः प्रियवादी चतुरः च इति कथं ज्ञायते ? (3)

३) दृष्टिबाधितः जनः किं चिन्तयन् तृप्तिम् अनुभूतवान् ? (2)

IX (क) ससन्दर्भं संस्कृतभाषया ५-६ वाक्यैः व्याख्यानं कुरुत । (एकस्य) (3)

१) "तारकवधार्थं कुमारं प्रेषयतु ।"

२) "इयं पार्वती हरस्य अर्धाङ्गिनी भविष्यति ।"

३) "यदि त्वं मां त्यजसि तर्हि भवता प्रार्थितम् उपकारम् अहं करिष्यामि ।"

(ख) कोविदपाठे पठितां काञ्चित् सूक्तिम् अर्थसहितां लिखत । (3)

X (क) अधोदत्तयोः शीर्षकयोः एकमधिकृत्य १०-१२ वाक्यैः प्रबन्धं रचयत । (6)

१) संस्कृतकाव्यानि, ग्रन्थकाराः, शास्त्रज्ञाः, इतिहासकाराः इत्येषां पठनेन प्राप्तः अनुभवः ।

२) भवतः/भवत्याः दृष्ट्या संस्कृतपठनाय कः उचिततरः ? साक्षात् वर्गः उत अन्तर्जालीयः वर्गः ? किमर्थम् ?

(ख) अधोदत्तं विषयम् अधिकृत्य पत्रलेखनं कुरुत । (6)

भवतः/भवत्याः सहोदरी अन्यनगरे वसति । तस्याः काचित् समस्या । सा दुःखिता व्याकुला च अस्ति । तस्याः सान्त्वनार्थं तस्यै पत्रं लिखत ।

॥ जयतु संस्कृतम् ॥ ॥ जयतु भारतम् ॥